

Analiza Algorytmów - Zadanie 21

Janusz Witkowski 254663

25 marca 2023

1 Zadanie 21

1.1 Treść

Rozważ następujący algorytm, z którego wywodzi się idea algorytmu HyperLogLog.

1: Probabilistic Counter

---

1 Initialization: $C \leftarrow 1$

2 **Upon event:** if $random() \leq 2^{-C}$ then

3      $C \leftarrow C + 1$

4 **end if**

Innymi słowy, przy wystąpieniu zdarzenia rzucamy monetą C razy i jeśli za każdym razem otrzymujemy reszkę zwiększamy licznik C o jeden. W przeciwnym razie nie robimy nic.

Niech C_n oznacza wartość przechowywaną w liczniku C po zaobserwowaniu n zdarzeń. Pokaż, że $\mathbb{E}(2^{C_n}) = n + 2$ oraz $\text{Var}(2^{C_n}) = \frac{1}{2}n(n+1)$. W oparciu o C_n zdefiniuj nieobciążony estymator wartości n i policz jego wariancję.

1.2 Rozwiązanie

1.2.1 Wartość oczekiwana

Pokażemy, że $\mathbb{E}(2^{C_n}) = n + 2$, za pomocą indukcji po n . Dla $n = 0$, czyli przed zaobserwowaniem jakichkolwiek zjawisk, wartość licznika jest równa $C_n = C_0 = 1$, a więc wartość oczekiwana licznika wynosi

$$\mathbb{E}(2^{C_n}) = \mathbb{E}(2^{C_0}) = \mathbb{E}(2^1) = 2^1 = 2 = 0 + 2 = n + 2$$

Teraz założmy, że $\mathbb{E}(2^{C_n}) = n + 2$. Chcemy pokazać, że $\mathbb{E}(2^{C_{n+1}}) = (n + 1) + 2 = n + 3$. Możemy rozpisać tę wartość oczekiwaną:

$$\mathbb{E}(2^{C_{n+1}}) = \sum_{k \geq 0} \mathbb{E}(2^{C_{n+1}} | C_n = k) \cdot Pr[C_n = k] = \sum_{k \geq 0} \left(\frac{1}{2^k} \cdot 2^{k+1} + \left(1 - \frac{1}{2^k}\right) \cdot 2^k \right) \cdot Pr[C_n = k] =$$

$$= \sum_{k \geq 0} (2+2^k-1) \cdot Pr[C_n = k] = \sum_{k \geq 0} (1+2^k) \cdot Pr[C_n = k] = \sum_{k \geq 0} Pr[C_n = k] + \sum_{k \geq 0} 2^k \cdot Pr[C_n = k]$$

Łatwo stwierdzić że $\sum_{k \geq 0} Pr[C_n = k] = 1$, natomiast z definicji wartości oczekiwanej $\mathbb{E}(2^{C_n}) = \sum_{k \geq 0} 2^k \cdot Pr[C_n = k]$. Stąd możemy podstawić:

$$\mathbb{E}(2^{C_n}) = 1 + \mathbb{E}(2^{C_n}) = 1 + (n+2) = n+3 = (n+1) + 2$$

co kończy dowód indukcyjny.

1.2.2 Wariancja

Obliczymy wariancję z następującego wzoru: $\text{Var}(2^{C_n}) = \mathbb{E}[(2^{C_n})^2] - (\mathbb{E}[2^{C_n}])^2$. Do policzenia wartości wariancji potrzeba nam wiedzieć ile wynosi $\mathbb{E}[(2^{C_n})^2] = \mathbb{E}[4^{C_n}]$.

Udowodnimy indukcyjnie po n , że $\mathbb{E}(4^{C_n}) = \frac{3}{2}(n+1)(n+2) + 1$. Jasnym jest, że dla $n = 0$ mamy

$$\mathbb{E}(4^{C_n}) = \mathbb{E}(4^{C_0}) = \mathbb{E}(4^1) = 4^1 = 4 = 3 + 1 = \frac{3}{2} \cdot 1 \cdot 2 + 1 = \frac{3}{2}(n+1)(n+2) + 1$$

Teraz wprowadźmy założenie indukcyjne, ustalmy że chcemy dojść do postaci $\mathbb{E}(4^{C_{n+1}}) = \frac{3}{2}(n+2)(n+3) + 1$ i zaczniemy rachować:

$$\mathbb{E}(4^{C_{n+1}}) = \sum_{k \geq 0} 4^k \cdot Pr[C_{n+1} = k] =$$

Zauważmy, że możemy podzielić prawdopodobieństwo wewnątrz sumy na dwie sytuacje - albo licznik miał tę wartość wcześniej, albo właśnie ją nabył:

$$\begin{aligned} &= \sum_{k \geq 0} 4^k \cdot Pr[C_{n+1} = k | C_n = k] \cdot Pr[C_n = k] + \sum_{k \geq 0} 4^k \cdot Pr[C_{n+1} = k | C_n = k-1] \cdot Pr[C_n = k-1] = \\ &= \sum_{k \geq 0} 4^k (1 - \frac{1}{2^k}) Pr[C_n = k] + \sum_{k \geq 0} 4^k \frac{1}{2^{k-1}} Pr[C_n = k-1] = \\ &= \sum_{k \geq 0} (4^k - 2^k) Pr[C_n = k] + \sum_{k \geq 0} 2 \cdot 2^k \cdot Pr[C_n = k-1] = \\ &= \sum_{k \geq 0} 4^k Pr[C_n = k] - \sum_{k \geq 0} 2^k Pr[C_n = k] + 2 \cdot 2 \sum_{k \geq 0} 2^{k-1} Pr[C_n = k-1] = \\ &= \mathbb{E}(4^{C_n}) - \mathbb{E}(2^{C_n}) + 4 \mathbb{E}(2^{C_n}) = \mathbb{E}(4^{C_n}) + 3 \mathbb{E}(2^{C_n}) = \\ &= \frac{3}{2}(n+1)(n+2) + 3(n+2) = \frac{3}{2}(n+2)(n+3) + 1 \end{aligned}$$

Mając wartość $\mathbb{E}(4^{C_{n+1}})$ dowiedzioną indukcyjnie możemy obliczyć wariancję:

$$\text{Var}(2^{C_n}) = \frac{3}{2}(n+1)(n+2) - (n+2)^2 = \frac{1}{2}n(n+1)$$

1.2.3 Nieobciążony estymator

Zdefiniujmy następujący estymator wartości n :

$$\hat{n} = 2^{C_n} - 2$$

Estymator ten jest **nieobciążony**, ponieważ jego wartość oczekiwana jest dokładnie równa szacowanej wartości n :

$$\mathbb{E}(\hat{n}) = \mathbb{E}(2^{C_n} - 2) = \mathbb{E}(2^{C_n}) - 2 = (n + 2) - 2 = n$$

Do obliczenia wariancji tego estymatora możemy znów wykorzystać wzór $\text{Var}(\hat{n}) = \mathbb{E}[(\hat{n})^2] - (\mathbb{E}[\hat{n}])^2$. Wartość oczekiwana estymatora jest nam znana, zatem znamy też wartość drugiej składowej. Policzmy pierwszą składową:

$$\begin{aligned}\mathbb{E}[(\hat{n})^2] &= \mathbb{E}[(2^{C_n} - 2)^2] = \mathbb{E}[4^{C_n} - 2 \cdot 2 \cdot 2^{C_n} + 4] = \\ &= \mathbb{E}[4^{C_n}] - 4 \mathbb{E}[2^{C_n}] + \mathbb{E}[4] = \frac{3}{2}(n+1)(n+2) - 4(n+2) + 4 = \frac{3}{2}n^2 + \frac{1}{2}n\end{aligned}$$

Podstawiamy do wzoru na wariancję:

$$\text{Var}[\hat{n}] = \frac{3}{2}n^2 + \frac{1}{2}n - n^2 = \frac{1}{2}n(n+1)$$